בית משפט לענייני משפחה בחדרה

תלה"מ 13743-07-23 ק' נ' א'
כבוד השופטת עינת גלעד משולם

תיק חיצוני:

תובעת **א' ק'**
ע"י ב"כ עו"ד כנרת שם אור קולני

נגד

נתבע **ת' א'**
ע"י ב"כ עו"ד ד"ר גלית קידר באתר שלה עדיין יש שימוש במונח הישן "הסדרי ראייה". חבל.

פסק דין

כבוד השופטת גלעד משולם מעירה לעו"ד כנרת שם אור קולני המייצגת את האם על שימוש במונחים ישנים שמקומם כבר לא בבתי המשפט למשפחה. וגם בהמשך נראה שיש טיעונים מאוד מיושנים שכבר עברו מהעולם, והכל במטרה לצמצם את זמני השהות של האב עם הילד.

ברמה הכללית: אני לא מבין, עו"ד לא קוראים פסיקה? לא מתעדכנים?

האם מעוניינת לצמצם את זמני השהות של הקטין, ילד אוטיסט, עם האב. לאחר בחינת הבקשה היא נדחית.

עניינו של פסק דין זה בתביעה שהגישה התובעת (להלן: **האם**) שכותרתה: *"כתב תביעה למשמורת ושינוי הסדרי ראיה"*, בגדרה עתרה להעברת מלוא האחריות ההורית על הקטין אגב צמצום זמני השהות של הקטין עם הנתבע (להלן: **האב**).

רקע

1. הצדדים ניהלו קשר זוגי שממנו נולד בנם יליד 00.00.0000, כבן ארבע ועשרה חודשים (להלן: **הקטין**). הקטין מאובחן על הרצף האוטיסטי והוא זכאי לקצבת נכות.

2. בעניינם של הצדדים התנהלו ומתנהלים הליכים נוספים:

2.1 צו הגנה (ה"ט 1301-05-23), בקשה למתן צו הגנה שהגישה האם במעמד צד אחד. בבקשה נטען שהאב הוא אדם אלים, אגרסיבי וטורדני ולכן היא *"פוחדת ממנו ממש"*. עלה מבקשתה כי האם שכרה דירה ועברה להתגורר בה עם הקטין. חרף המבוקש לא ניתן צו הגנה ונקבע דיון במעמד הצדדים. תחת התייצבות לדיון צורפה הודעה מוסכמת שלפיה, הצדדים מתחייבים שלא להתקרב זה לזה ושהתקשרות ביניהם תהיה עניינית בנוגע לקטין בלבד. ניתן תוקף של פסק דין להסכמות והתיק נסגר.

2.2 בקשה ליישוב סכסוך (י"ס 1238-05-23), בגדרו הוגשו בקשות בעניין זמני שהות עם הקטין על ידי שני הצדדים. **ההחלטה מיום 1.5.2023 קבעה זמני שהות זמניים ושוויוניים**:

תלה"מ 13743-07-23 ק' נ' א'
כבוד השופטת עינת גלעד משולם

תיק חיצוני:

נקבע שבשבוע הראשון ישהה הקטין עם האב בימים ראשון, שלישי וחמישי ובבית האם בימים שני ורביעי, בסוף שבוע לסירוגין ובשבוע לאחר מכן במהופך, כולל לינות. יפה שרושמים את זמני השהות של הילד **עם כל אחד** מההורים. לא עוד רישום מיושן שהילד יהיה עם האב ב...והשאר אצל האמא. האם הגיוני להפוך כל שבוע את הימים? האם לא עדיפה קביעות לילד ולהורים?

2.3 <u>תביעת מזונות</u> (תלה"מ 22441-06-23), תביעה שהוגשה על ידי האב ובגדרה עתר להורות על פתיחת חשבון ייעודי לניהול קצבת הקטין והוצאות החינוך והרפואה הייחודיים על מנת ששני הצדדים יוכלו להמשיך ולכלכל את הקטין וצרכיו; להורות לאם להגיש פירוט בדבר אופן השימוש בקצבת הנכות בששת החודשים שקדמו לעזיבתה את הבית המשותף ולהורות לה להשיב את כספי קצבת הנכות במלואם ששה חודשים קודם לעזיבתה או למצער ממועד עזיבת הבית. יצוין, כי בדיון מיום 19.5.2024 נעתרה האם להצעת בית המשפט בדבר פתיחת חשבון בנק ייעודי הפתוח לעין האב לשם ניהול קצבת הקטין. חשבון בנק ייעודי אמנם נפתח על ידי האם.

<u>התביעה מושא פסק הדין</u>

3. התביעה דנן הוגשה על ידי האם. במסגרתה עתרה להורות כי האחריות ההורית על הקטין תהיה שלה בלבד **מלבד מקרי קיצון של שלילת אפוטרופסות <u>אין כזה דבר אחריות הורית רק להורה אחד</u>! המונח "אחריות הורית משותפת" דומה למונח "אפוטרופסות".** , לצד צמצום זמני השהות של האב עם הקטין, באופן שמחלוקת זמנים שוויונית כפי שמתנהלת מזה כשנה יבוצע מפגש אחת לשבוע ובכל שבת שניה. צמצום מהותי.

<u>תמצית טענות הצדדים</u>

4. בכתב התביעה עתרה האם להורות כי *"משמורת הקטין"* כלשונה תהיה בחזקתה בלבד (סעיף א') ולצמצם כלשונה את *"הסדרי הראיה"* של האב עם הקטין (סעיף ב').
צוין כי האם אזרה אומץ ועזבה את בית הצדדים עקב אלימות מילולית וכלכלית של האב וכי מפאת התנהלותו החלה לסבול מתסמינים של נשירת שיער נקודתית.
נטען כי האב מכור לקנאביס והוא מעשן מידי יום ולמשך כל היום. לכן לטענתה, לא בכדי מותיר האב את הקטין בידי הוריו, שכן אינו יכול להיות קשוב לקטין לאחר שצרך סמים. משכך ציינה עוד בגדרי הבקשה למתן צו ההגנה שהאב אינו כשיר לגדל את הקטין.
לטענת האם, משחר לידת הקטין היא זו שדואגת ומטפחת את הקטין מכספה, אף בטרם התקבלה קצבה לקטין מאת המוסד לביטוח לאומי עקב נכותו. מנגד, האב מסכל מתן טיפולים לקטין ונוהג להלך אימים גם על בעלי מקצוע שונים. בתוך כך טענה, שהקטין זקוק לטיפול שוטף וקבוע אותו רק האם תוכל להעניק. הואיל ומדובר בקטין בעל צרכים מיוחדים, שרק האם מודעת למצבו ומטפלת בו במסירות מיום היוולדו וכי רצונו של הקטין הוא להיות יותר עם אמו. **'נו שוין'...הילד בזמני שהות שווים מזה זמן מה, ולפתע פתאום האם היא היחידה שיכולה לטפל בו?**

תלה"מ 13743-07-23 ק' נ' א'
כבוד השופטת עינת גלעד משולם

תיק חיצוני:

האם סברה שבשעה שהצדדים נפרדו סופית, עיקר תשומת הלב והדאגה תהיה נתונה לקטין בלבד, משכך הדחיקה את החשש הכבד בליבה, נאחזה בהמלצה שלפיה מוטב שהאב יקיים זמני שהות מורחבים עם הקטין ובעיקר משום חשש מפניו מפאת התנהגותו האלימה כלפיה.
לטענתה, בימים שבהם שב הקטין מבית האב, אשר דרך קבע שוהה עם הוריו, הקטין נסער מאוד, כעוס, צועק ולעיתים מתכנס בעצמו.
לפיכך, מפאת אלימות מוכחת, אובססיביות והתקפי זעם בלתי נשלטים של האב, צריכת קנאביס וחוסר מסוגלות הורית מצדו לגדל את הקטין ומצוקת הקטין במחיצת האב, אין מנוס, לטענתה, מלהורות כי החזקת הקטין תהיה בידיה, בכפוף לקיום זמני שהות מצומצמים עם האב: פעם בשבוע כולל לינה ובסופי שבוע לסירוגין. הוסף כי תתאפשר שיחת וידאו יומית של האב עם הקטין בתיאום מראש תודה רבה באמת, את כה חמודה ☺ (סעיף 51). האם אף עתרה לחייב את האב לקבל הדרכה הורית, לבצע בדיקת מסוגלות הורית (סעיף 52) ולחייבו לקבל טיפול בתחנה לאלימות במשפחה (סעיף 54).

5. בכתב ההגנה שולל האב את טענות האם.
לטענתו, האם חטפה את הקטין פעמיים, לא שלחה אותו לגן ומנעה את הקשר בינו לבין האב. זאת לצד פתיחתה במסע הכפשות הכולל גיוס אנשי מקצוע בתואנות שווא שהנתבע התנהג אליה באלימות. נטען כי המסוגלות ההורית של האב אינה מוטלת בספק, הוא אינו מכור לסמים, אלא סובל מזה שנים מפיברומיאלגיה ומקבל מרשם רפואי לקנאביס כתרופה להתמודדות עם המחלה.
לטענת האב, דווקא האם מכורה ונוטלת כדור אופיאדי בשם טרגין אשר נחשב לסם מסוכן.
האם נעזרה רבות בהורי האב ששמרו ובילו בשמחה עם נכדם, נהגה להותיר את הקטין עמם למשך שעות ארוכות כשעבדה, בניגוד להוריה שאינם מסייעים ואף תקפו את האב.
בעוד האם מלינה על טיב ההורות שלו, היא בעצמה מאחרת, כנטען, לקחת את הקטין מביתו.
בעת שהיית הקטין עם אביו הוא אינו משתולל והשניים מבלים בנעימים, האב מרדים את הקטין בקלות ודואג לכל צרכיו. צוין כי יתכן שפרידת הצדדים עלולה להשפיע על הקטין באופן זה או אחר, ויש לתת את הדעת לכך, אך מכאן ועד אבחנה כי האב אינו הורה ראוי, המרחק הוא רב.
לטענת האב, האם מבטלת את זכויותיו ההוריות, לוקחת את הקטין לפגישות עם בעלי מקצוע ללא שיח בדבר נחיצות הטיפול. הובהר שהאב אינו מתנגד לטיפולים, אך הוא מבקש לבדוק את נחיצותם, יעילותם והתאמתם לקטין. שליטה על הילד...
לטענת האב אין מקום להטיל ספק ביכולתו ההורית בוודאי לא כזו שמצדיקה צמצום זמני שהות עם בנו, בפרט כשחודשים מתנהלת חלוקת זמני שהות שוויונית בין הצדדים.

6. ימים ספורים לאחר הגשת התביעה, הגישה האם בקשה דחופה לשינוי זמני השהות. הבקשה הועברה לקבלת עמדת האב. בד בבד הוזמן תסקיר מהאגף לשירותי רווחה והוסמכה עו"ס

תלה"מ 13743-07-23 ק' נ' א'
כבוד השופטת עינת גלעד משולם

תיק חיצוני:

לסדרי דין בהתאם להוראות סעיפים 19 ו-68 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962, לצמצם, להרחיב או לתת הוראות אחרות ביחס לזמני השהות של הקטין.

בהחלטה מיום 17.7.2023, לאחר הגשת תשובת האב, נקבע כך:

"טענות הצדדים קוטביות ומצביעות על סכסוך בעצימות רבה בין ההורים. עיון בטענות מלמד כי המחלוקות בחלקן אינן בהכרח בזיקה לקטין אלא נעוצות בהתנהלות ההורים. הסכסוך בין ההורים עם כל הכבוד אינו משליך על קיומם של זמני השהות כפי שנקבעו לאחר התרשמות ושמיעת המבקשת (אשר התייצבה בגדרי צו הגנה במעמד צד אחד) ולאחר עיון בטענות הצדדים. טענות המבקשת שבחלקן עלו רק כעת ייבחנו על ידי העו"ס לסדרי דין בגדרי התסקיר וייבחנו לעומק. מעבר לכך ניתנה הסמכה לעו"ס לסדרי דין בדיוק לעניין זה (שינוי זמני שהות). הנה כי כן, ככל שיתברר שישנו טעם ענייני בשינוי זמני השהות בית המשפט יקבל על כך דיווח ותינתן החלטה משלימה".

7. בחלוף כחודשיים, ביום 8.9.2023 הגיש האב בקשה לשמירת זמני השהות עם הקטין וטען כי האם שינתה על דעת עצמה את זמני השהות עם הקטין.

עיון בבקשה ובמצורף לה לימד על כך שבסמוך להחלטה מיום 1.5.2023, הצדדים שינו את סדר הימים בהסכמה, באופן שהקטין ישהה עם האם בקביעות בימים ראשון ושלישי ועם האב בימים שני ורביעי, כאשר ימי חמישי מתקיימים לסירוגין בבית ההורה שאצלו לא שוהה הקטין בסוף שבוע שאף הוא חל לסירוגין. נוסף על כך, עיון מדוקדק בתכתובת שבין הצדדים, העלה כי אין כל טעם ענייני המצדיק סטייה מזמני השהות, שהוסכמו על ידי הצדדים והנהוגים על ידם מזה מספר חודשים. לפיכך, בהחלטה מיום 14.9.2023 נקבע כך:

"החלטת בית המשפט ובה חלוקת הזמנים ניתנה בבחינת "הוראה ראשונית" כפי שנכתב בה במפורש. הרציונל שעמד בה הם זמנים שוויוניים, זאת לאחר שבית המשפט התרשם ישירות מהמבקשת, מהתנהלותה ומדבריה בגדרי צו ההגנה שהגישה במעמד צד אחד וכן ממכלול הנתונים של המשפחה בכלל זה צרכיו של ש' המאובחן על הרצף האוטיסטי. חלוקת הימים בהחלטה נקבעה על יסוד אותו רציונל ומבלי שבית המשפט צולל לסדר יומם של הצדדים. כאמור החלוקה נעשתה רק על מנת לקיים שוויון בין שני ההורים. חזקה על הצדדים שהסכמתם, יומיים לאחר ההחלטה, שלפיה התנהלו והמקבעת ימים קבועים, נעשתה מתוך ראייה רחבה של צרכיהם וצרכיו של ש'. ודוק: הסכמת ההורים תמיד תהא עדיפה על החלטות בית המשפט המפקיעות מההורים את הפרוגטיבה להחליט בעניינו של קטין. הנה כי כן, בנסיבות כמתואר, בקשת האם להורות לאב לקיים את ההחלטה אינה מתיישבת עם התנהלות הצדדים אף לא עם טובתו של ש' והיא נדחית. למען הבהירות, זמני השהות יימשכו כפי הסכמת ההורים, דהיינו ימים קבועים כמפורט לעיל. עתה חלוקה זו שהוסכמה על הצדדים מקבלת תוקף של החלטה. יוזכר, עו"ס לסדרי דין מונתה והוסמכה לשנות את זמני השהות ככל שנדרש." יפה.

תיק חיצוני:

8. ביום 2.11.2023 הוגש תסקיר בעניינה של המשפחה. התסקיר ממליץ על אחריות הורית משותפת וכן על חלוקת זמני שהות שווים בשגרה ובחגים וכן המלצה בדבר הפניית הצדדים לטיפול משפחתי לשם קבלת הדרכה לתקשורת טובה ומיטיבה ביניהם.
האם התנגדה להמלצות התסקיר, בעוד האב הביע הסכמה להמלצות וביקש כי יינתן להן תוקף.

9. ביום 10.12.2023 התקיים דיון קדם משפט בגדרו ביקשה האם למנות מומחה, לנוכח הסתייגויותיה מהמלצות התסקיר. התבקש שהמומחה יחווה דעתו לעניין המסוגלות ההורית בהינתן שהקטין מצוי על הרצף האוטיסטי ולעניין השפעתם והשלכתם של זמני השהות הקיימים כיום על תפקודו והתפתחותו של הקטין.
בתום הדיון ובהתאם להסכמת הצדדים, מונה מומחה מטעם בית המשפט לשם מתן חוות דעת ביחס לקטין בשים לב להיותו מאובחן על הרצף האוטיסטי, יחסיו עם ההורים, האחריות ההורית וחלוקת זמני השהות בין ההורים בראי טובת הקטין.

10. לאחר שניתנה החלטת מינוי לבקשת האם, היא הביעה התנגדות למינוי זה, בין היתר, לנוכח העלויות הנלוות והמתווה הטיפולי שהוצע על ידי המומחה, בתוך כך עתרה האם למינוי חלופי.
כפועל יוצא, נדרשה האם להציע שמות של חמישה מומחים חלופיים.
האם אכן הגישה הודעה ובה שמות מומחים. בהתאם ניתנו לא פחות משלוש החלטות מינוי נוספות אך כל אחד מאותם מומחים שהוצעו על ידי האם מסר הודעת סירוב למינוי. סופו של דבר, שהאם בעמדתה מיום 17.4.2024 הודיעה, כי היא מוותרת על הבקשה למינוי מומחה וטענה שישנו מיעוט של מומחים בתחום וכי רובם נמנעים מלהופיע בבתי משפט. לפיכך ותחת מינוי מומחה ביקשה האם לחקור את העו"ס לסדרי דין בנוגע לתסקירה והמלצותיה. בקשתה נעתרה ונקבע דיון הוכחות.

11. בדיון ההוכחות מיום 19.5.2024 נחקרה העו"ס לסדרי דין לאחריה נחקרו הצדדים. הסיכומים הועברו לעיון, במועדים 29.5.2024 ו- 11.6.2024, ועתה ניתן פסק הדין.

דיון

12. **תביעת האם על שני סעדיה, קביעת אחריות הורית על הקטין בידי האם בלבד וצמצום זמני השהות של הקטין עם האב, נדחית.**

קודם לדיון יש להסיר אבן נגף. האם עתרה לקבוע את *"משמורת הקטין"* בחזקתה בלבד ולשנות את *"הסדרי הראיה"* עם האב, דומה שכיום היגדים אלה פסו מן העולם "...**הגיעה העת שהשיח המשפטי יכוון לאחריות ההורים להבדיל ממשמורת - ולחלוקת זמני השהות**" (סג"נ, כבוד השופטת שוחט, עמ"ש (תל אביב-יפו) 13008-02-21 **א' ק'** נ' **מ' ע' ק'** (18.5.2021), פסקה 8).

לפיכך, פסק דין זה נוקט במונחים אחריות הורית וחלוקת זמני שהות. **יפה מאוד! טוב מאוד ששופטי משפחה מסבירים זאת לעורכי הדין. כך כולם קוראים ולומדים.**

אחריות הורית

13. לאחר עיון בטענות, התרשמות ישירה מההורים בדיונים ומשנשמעה חקירת העו"ס לסדרי דין, לא נמצא טעם או נימוק ענייני המבסס את טענת האם שלפיה, טובת הקטין מחייבת את קביעת האחריות ההורית בידיה בלבד.

זה המקום להדגיש, כי הגם שבכתב התביעה הסעד הראשון שנתבע הוא להורות שהקטין יהיה בחזקת האם בלבד, אזי בסיכומיה הובהר, שאין בתביעה *"על מנת לגרוע מאחריותו ההורית"* או לפגוע בזכויות האב נראה שהעו"ד של האם קצת מבולבלת... (סעיף 2 לסיכומיה).

14. שני הורי הקטין הם הורים המעורבים בחיי הקטין ונוכחותם בחייו מיטיבה עמו, כעולה מהתסקיר, מכאן ההמלצה הברורה של העו"ס בדבר **"אחריות הורית משותפת"** (סעיף 9 לתסקיר). העו"ס חזרה על קביעתה שמדובר באחריות הורית משותפת אף בדיון ההוכחות (עמוד 11 ש' 17).

חרף ניסיונות האם להצביע על כך, שחלקה בטיפול הקטין דומיננטי יותר וכי *"הקטין רואה את בית אמו כבית מרכזי בחייו"* (סעיף 18 לסיכומיה) לעומת בית האב, אזי הרושם שהתקבל הוא שונה ואינו מתיישב עם המלצות הגורם הטיפולי המעורב בהליך. בתגובתה לתסקיר, ציינה האם שהיא היחידה שפועלת ודואגת למען טובת הקטין. כך היא דואגת שהקטין ירכוש מיומנויות חברתיות וכישורים עצמאיים, בעוד האב אדיש למצבו ואינו נוקט בפעולות לטובתו. **צריך להבין שהמונח "אחריות הורית משותפת" דומה למונח "אפוטרופסות"! לא מדובר עוד על תחרות מי מההורים 'יותר טוב'! סיימנו עם התחרות הכה מיותרת על המונח משמורת.**

אי הסכמת האב לטיפול שהוצע על ידי האם מפאת העובדה שהטיל בו ספק, אגב מתן הסבר מניח את הדעת לעניין זה בדיון (עמוד 16 ש' 31-36) אינה חותרת תחת כישוריו לשמש אב מעורב ופעיל בחיי הקטין. בניגוד לנטען, האב העיד שהוא שותף מלא ופעיל בחיי הקטין. עדותו הותירה רושם חיובי באשר להתנהלות אל מול הקטין. מחקירתו עלה שהאב שומר על קשר רציף עם הגננת של הקטין (עמוד 14 ש' 2). האב ידע לציין מהי השיטה הטיפולית הננקטת במסגרת החינוכית (עמוד 14 ש' 9) וכן לתאר את הטיפולים השונים הניתנים לקטין כגון ריפוי בעיסוק, טיפול רגשי, פיזיותרפיה וקלינאית תקשורת (עמוד 14, ש' 5-6) אף אם לא ציין את שמות המטפלים במענה לשאלת ב"כ האם. האב עמד על קשייו של הקטין בעדותו ועל התמורה שחלה בהתנהגותו לשיטתו מאז שהחל בגן התקשורת (עמוד 13 ש' 29-31 ועמוד 14 ש' 30-36). הקשיים והתמודדות הקטין, שתוארו על ידי האב, תאמו את הנכתב בתסקיר הנסמך על דוח תפקודי-חינוכי שלפיו הקטין מנסה ליצור קשר הדדי עם החברים וצוות הגן ומביע עצמו מילולית (עמוד 4 פסקה 1.4)

יתר על כן, אף לו היה ממש בטענה שהאם מטפלת ודואגת בעוד האב אינו פועל כמוה, אזי ככלל ובהעדר נסיבות חריגות אין מקום לתעדף התנהלות הורית של הורה אחד על פני משנהו ולבטח אין הצדקה להפקיע מידי אחד ההורים את האחריות ההורית לילדו מטעם זה. **יפה מאוד!!**

15. בכתובים עלו האשמות קשות כנגד האב כגון, אלימות "מוכחת" כלשון האם והתקפי זעם בלתי נשלטים כנימוק המבסס את הסעד. הטענות נטענו בעלמא ולא נתמכו. הטענה עלתה בבקשה לצו הגנה, שלא נעתרה ובסופה גובשו הסכמות ההורים מבלי להתייצב לדיון בדבר ריחוק הדדי.

טענת האלימות נזנחה כליל בסיכומי האם כנראה ניסו את שיטת מצליח, זולת התייחסות להתנהגות מזלזלת כנטען (סעיף 6 לסיכומי האם). יצוין שהרושם שהתקבל על ידי בית המשפט ועל ידי העו"ס שהאב אינו מהווה סכנה כלשהי לקטין להיפך מדובר בהורה מיטיב.

יוער, תגובות נוקבות של האב כלפי האם בהתכתבויות ביניהם, שצורפו על ידה כנספחים לכתבי הטענות השונים, אף אם מוטב היה להימנע מהן, אינן מאששות טענות בדבר אלימות של ממש. משכך ובהיעדר תימוכין אף לא באמצעות עדים, שכן האם לא זימנה עדים מטעמה לדיון ההוכחות, לא ניתן לקבל את הטענות בדבר אלימות והתפרצויות זעם לבטח לא באופן הפוגע בקטין וכנימוק לקביעת אחריות הורית בידי האם בלבד. מסקנה זו מתיישבת עם עמדת והמלצת העו"ס לסדרי דין.
אף יתר טענות האם בגינן מבססת את הבקשה שלפיה, הקטין יהיה באחריותה בלבד נבחנו על ידי העו"ס לסדרי דין ונשללו. תסקיר העו"ס, המחזיק עשרה עמודים, נערך לאחר מפגשים עם כל אחד מההורים ועם הקטין בביתם. כעולה מעדות העו"ס לאחר הגשת התסקיר אף נערכה פגישה נוספת עם האם, אך לא היה בפגישה זו כדי לשנות את רשמיה והמלצותיה (ראו חקירת העו"ס, עמוד 12 ש' 4).
בהקשר זה, נפסק כי אמנם תסקיר אינו בגדר חוות דעת מומחה אך יש לו מעמד מיוחד ובית המשפט ייטה לאמץ את המלצותיו בהיעדר ראיות כבדות משקל לסתירתו (רמ"ש (חיפה) 14050-10-23 **פ.ס.** נ' **א.ו.** (11.10.2023), פסקה 16, וכן רמ"ש (חיפה) 16708-05-20 **פלוני** נ' **פלונית** (18.5.2020), פסקה 24). האם לא העלתה טעמים המצדיקים סטייה מהמלצת התסקיר.

16. לסיכום ועל יסוד האמור לעיל, לא נמצא נימוק מבוסס ומגובה המצדיק קביעה שלפיה האחריות ההורית תהיה לאם בלבד.

נסיבות המשפחה וטובת הקטין אינן מקנות יתרון להורה אחד על פני משנהו ולכן יש לקבוע שלשני ההורים אחריות הורית משותפת על הקטין. יצוין, לכל הורה דרך והשקפה שונה בחינוך הקטין. מטבע הדברים בהיות ההורים שונים ונפרדים לא ניתן לקבוע מסמרות באשר לשאלה מי ההורה המשקיע או המטפח יותר בהתנהלות היומיומית. שכן יתכן שהשקעה של הורה אחד מצטיירת בעיני הורה אחר שולית או מיותרת ולהיפך. בהינתן זאת, קביעה שלפיה האם היא ההורה "העיקרי" עלולה להנציח את הסכסוך שבין הצדדים שממילא כפי שניתן היה להתרשם הוא בעצימות גבוהה ולבטח אינו מיטיב לא עם הצדדים עצמם ולא עם הקטין. יפה מאוד!!

מציאות חיי הקטין מצביעה על כך שחרף המחלוקות הקשות שבין ההורים, הקטין חולק את חייו באופן שוויוני בין בית האם לבין בית האב, באופן ששניהם אחראים לכל צרכיו במחצית הזמן שהקטין שוהה עמם. התנהלות זו החלה בסמוך לעזיבת האם את הבית המשותף, קרי בחודש מאי

תיק חיצוני:

2023 והיא נמשכת על פני למעלה משנה. חלוקת הזמנים בפועל, כשלעצמה, מלמדת שאין יסוד לעתירת האם לקבוע את האחריות ההורית בידיה בלבד.

משמעות הדברים היא פשוטה, שני ההורים נוטלים את הזכות והחובה לשהות עם הקטין ולשניהם אחריות משותפת לדאוג לו בכל היבטי חייו, לגדלו ולחנכו במשותף.

זמני שהות

17. הכרעה במחלוקת בדבר חלוקת זמני שהות בהתחשב בשלל נתונים כגון המלצות גורמי המקצוע, ההתרשמות ישירה מהצדדים והתנהלותם בנוגע לזמני השהות בעבר ובהווה ותוך בחינת השיקול היסודי של "טובת הקטין".
המושג "טובת הקטין" מקבל משמעות על רקע הנסיבות הקונקרטיות של המשפחה ועל סמך סיועם של גורמי המקצוע (עמ"ש (מחוזי ב"ש) 30516-10-18 **י.ר** נ' **ש.ר** (2.6.2019), סעיף 34).
בענייננו, מדובר בקטין בן ארבע ועשרה חודשים בעל צרכים מיוחדים המאובחן על הרצף האוטיסטי, אשר חולק את חייו בין שני בתי הוריו מיום פרידתם ונכון למועד מתן פסק הדין.

18. ככלל טובת קטין לשהות עם שני הוריו במידה שווה ומאוזנת ללא מתן עדיפות של הורה אחד על פני האחר (תלה"מ (נצרת) 5157-05-20 **פלונית** נ' **פלוני**, (20.3.2020) פסקה 45). משנה תוקף יש לאמור מקום שבו מדובר *"בהורים שאוהבים את ש' ומשקיעים בו"* (עמוד 7, פסקה 8 לתסקיר), מעת שישנם תנאים מותאמים לשהות הקטין בבית כל אחד מההורים (עמוד 7, פסקה 3 לתסקיר) וכאשר העו"ס לסדרי דין מתרשמת *"מקשר טוב, חם ואוהב בין האב לש'"* ו*"מקשר טוב ואוהב גם בבית האם" ולדידה "נראה כי ש' בשני הבתים מרגיש בטוח וטוב לו"* (עמוד 5, פסקה 2 לתסקיר). רושם זה התקבל מקשריו של הקטין עם כל אחד מהוריו, הגם שמדובר בקטין המאובחן על הרצף האוטיסטי ויתכן שרושם זה מתחזק דווקא משום שמדובר בקטין בעל צרכים מיוחדים.

זה המקום להזכיר, שהאם חלקה על ממצאי התסקיר ואף ביקשה מטעם זה מינוי מומחה על רקע נסיבותיו הייחודיות של הקטין כבעל צרכים מיוחדים. בקשתה נעתרה חרף הסתייגויות האב בכתובים. כמתואר לעיל בסופו של דבר וויתרה האם על מינוי כאמור משיקולים שונים. משכך טענת האם, כי התסקיר מהווה *"המלצה יחידה"* (סעיף 12 לסיכומיה) הוא לפתחה. אף הטענה כי המלצת העו"ס אינה מתיישבת עם טובת הקטין, אינה ישימה וכי צמצום זמני השהות אינם אלא כורח המציאות (סעיף 12) נשענת על טענותיה בלבד ללא תימוכין.

הנה כי כן, הוצגו טענות הצדדים והתקבל תסקיר שהוגש על ידי גורם טיפולי, מקצועי וניטרלי. האם הטילה דופי בתסקיר ובממצאיו, אך דרכה לא צלחה בעניין זה. חקירת העו"ס בדיון ההוכחות לא איינה את רשמיה והמלצותיה להותיר את זמני השהות בחלוקה שווה, כמפורט להלן.

מעבר להזמנת התסקיר, בהחלטה מיום 9.7.2023, הוסמכה עו"ס לסדרי דין בהתאם להוראות סעיפים 19 ו-68 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962. הסמכה זו הקנתה לה

תלה"מ 13743-07-23 ק' נ' א'
כבוד השופטת עינת גלעד משולם

תיק חיצוני:

אפשרות לצמצם, להרחיב ולתת הוראות אחרות ביחס לזמני השהות של הקטין. חרף זאת, אין תיעוד כלשהו שברבות החודשים, נעשתה פנייה בנדון על ידי מי מההורים לעו"ס, למעט פגישה אחת בינה לבין האם, לאחר הגשת התסקיר שהתקיימה לבקשת האם (דברי העו"ס בעמוד 11 ש' 32-28).
כאמור, לאם טענות קשות כנגד המקצועיות של העו"ס, בין היתר בהיותה נעדרת בקיאות, כנטען, ביחס לקטינים על הרצף האוטיסטי, אי למידה לעומק את האבחון של אלו"ט, הימנעות מפנייה לקבלת רשמים מהגן הקודם של הקטין ועוד כהנה וכהנה (סעיף 16 לסיכומי האם).
בחקירתה עומתה העו"ס עם הטענות הללו ויישבה אותן בעדותה. העו"ס ציינה שאמנם לא בחנה לעומק את אבחון הקטין, אך התסקיר בוצע ביודעה כי מדובר בקטין המאובחן על הרצף האוטיסטי ועל יסוד איסוף חומר בעניינו ודברי ההורים שאף שיתפו אותה כי הקטין מאובחן על הרצף האוטיסטי (עמוד 9 ש' 3-5). העו"ס העידה והסבירה את אופן העבודה על התסקיר בציינה כך:
"**אנחנו לא עובדים על פי תחושות בטן, אנו עובדים מקצועית, אוספים חומר, דוחות, פגישות ומתרשמים מה טובת הילד בהתאם**" (עמוד 12, ש' 15-14).
בנוסף הבהירה העו"ס שלא מצאה לנכון לפנות למסגרת החינוכית הקודמת שבה התחנך הקטין, שכן התסקיר מתבסס על פנייה לגן שבו לומד הקטין "השנה" וכי פנייה למסגרות קודמות נעשית כל אימת שמתעורר צורך כאמור, שלא עלה ביחס לקטין זה (עמוד 9 ש' 10). יוער, בהקשר זה שהאם לא הצביעה על טעם ענייני לפנייה למסגרת קודמת, מה גם שהתסקיר נסמך על דוח תפקודי-חינוכי עדכני מחודש יוני 2023 מהגן הנוכחי של הקטין (סעיף 2 עמוד 2 לתסקיר).
האם הוסיפה שאין לקבל את המלצות התסקיר משהוא נערך על ידי עו"ס שאינה מתמחה בילדים עם צרכים מיוחדים. העו"ס בחקירתה אישרה שאין לה הכשרה ספציפית לעריכת תסקירים לילדים המאובחנים על הרצף האוטיסטי (עמוד 8, ש' 11-10), אך בהמשך הדגישה שערכה תסקירים בעניינן של משפחות שבהן ילדים בעלי צרכים מיוחדים (עמוד 12, ש' 8-7), דהיינו נחזה שהיא בעלת מיומנות מספקת להגשת תסקיר גם ביחס למשפחות שבהן קטין בעל צרכים מיוחדים, כאשר הדבר נעשה על בסיס התרשמות ישירה מבני המשפחה ועל סמך איסוף מידע זולת דברי ההורים כגון מהמסגרת החינוכית. בהקשר זה יצוין, שטענת האם בדבר הכשרת העו"ס הועלתה על נס רק לאחר שהוגש התסקיר שעל המלצותיו היא חולקת ולא מבעוד מועד או בחלוף החודשים מאז שהחלה העבודה עליו שכללה מפגשים של העו"ס עמה ועם הקטין.

חרף הטענות הנוקבות כנגד העו"ס, האם פנתה לעו"ס לאחר שהוגש התסקיר. ניתן היה לשער שלו התגלתה מצוקה משמעותית לקטין כתוצאה מזמני השהות השוויוניים המתנהלים כשנה, הייתה פונה האם בבקשות מתאימות לבית המשפט לפני ולאחר הפגישה הנוספת עם העו"ס או לכל הפחות מציגה פניות מהצוות החינוכי, הנוכחי או הקודם, המלווה את הקטין מחצית מהיממה המצביעות על קשיים הנעוצים בזמני השהות השוויוניים. אולם הדבר לא נעשה.

הטענה שהעו"ס "*לא שימשה פה לקטין על הרצף האוטיסטי*", שכן היא "*לא מצאה לנכון במהלך השנה, לבדוק מה מצבו של הקטין, במציאות שבה הוא עובר בתים מדי יום*" (סעיף 17 לסיכומי

תיק חיצוני:

האם), מעבר להיותה מקוממת, שכן היה על האם לפנות לעו"ס ולא להיפך, אזי היא מגלמת תפיסה מוטעית ביחס לסמכות שניתנה לעו"ס, שמטבע הדברים מלווה משפחות רבות בחלקן עם ילדים בעלי צרכים מיוחדים כפי שהעידה בחקירתה:

ש. כמה תסקירים בהערכה גסה, ערכת במהלך השנים?

ת. עשרות.

ש. יצא לך לערוך תסקירים במשפחות עם ילדים עם צרכים מיוחדים?

ת. כן (עמוד 12 ש' 5-8).

יוצא אפוא, כי מזה כשנה חולקים הצדדים זמני שהות שווים. העו"ס כגורם ניטרלי מצאה כי זמני השהות השווים מתקיימים בפועל, טובים לקטין ושני ההורים ערוכים לכך (ראו מענה לשאלות ב"כ האם בעמוד 9, ש' 34-35). התקופה הארוכה שבה מתקיימים זמני שהות שוויוניים, שבה לא התקבל דיווח מהגן ושבה לא נעשתה פנייה באשר למצוקה שהתעוררה בקרב הקטין, חותרת תחת טענת האם כי טובת הקטין מחייבת את צמצום זמני השהות.

19. זאת ועוד, המלצת התסקיר בדבר זמני שהות שווים לא נעשתה בחלל ריק, אלא בהתאם להסכמת ההורים עצמם קודם לעריכתו. התסקיר מציין, שהאב הסכים לחלופה שהוצעה בתסקיר שמגלמת את הסכמת ההורים ואילו ביחס לאם נכתב כי היא הסכימה תחילה לחלופה המוצעת, אך בשלב מאוחר ציינה שאינה מסכימה לה עוד.

ביחס לחלופה המוצעת הטעימה העו"ס כי *"ישנה חשיבות ליציבות ובטחון עבור הבן ש' וקשר רציף עם שני ההורים. מדובר בילד הנמצא על הרצף האוטיסטי. קשר רציף ועמידה בזמנים הם חשובים מאוד. על ההורים לשתף פעולה לטובת ש'. תחושות הביטחון והיציבות מושתתת על כך"* (עמוד 7, פסקה 7 בתסקיר).

התסקיר לימד שהאם מעוניינת בזמני שהות נרחבים עם הקטין על מנת שתוכל לקחתו לחוגים ולמפגשי חברים. טענה זו אינה מצדיקה הפחתת הזמן ההורי של האב עם הקטין לפעם אחת בשבוע.

אכן.

הגם שאין למעט בחשיבות הסביבה החברתית נדמה שישנה חשיבות יתרה לזמן הורה ילד. חלוקת זמני שהות שווה מאפשרת לשני ההורים ליטול חלק בפעילויות השונות של הקטין, וזכות בסיסית זו של ההורה מתיישבת עם טובת הקטין. יפה מאוד.

זאת ועוד, משך הזמן שבו ההורים והקטין מתנהלים באופן זה מצביע על כך ששינוי עתה עלול לפגוע ביציבות ובוודאות חיי הקטין כפי שסברה העו"ס.

אמנם האם מחזיקה בתפיסה, שהיא ההורה הטוב לקטין והרושם שהתקבל הוא כי האם אכן דואגת מאוד לקטין ורוצה בטובתו, אך חלק מהורות טובה היא הבנה והכרה בכך שחלקו של האב אינו פחות בחשיבתו מחלקה של האם בחיי הקטין.

בעניין זה אין לבית המשפט אלא לצטט מסיכומי האם עצמה:

תיק חיצוני:

"אחד מהקריטריונים של מסוגלות הורית טובה, היא שמירת מקומו של ההורה השני ולתת להורה השני מקום ראוי ומכבד מול הקטין..." (סעיף 9 לסיכומיה, ההדגשות במקור). *"שמירת מקומו של ההורה השני"* היא אף הבנה והפנמה, שלכל הורה שיטת חינוך שונה ולכל הורה יש זכות וחובה לשהות במחיצת הקטין זמן שווה, ככל שאין טעם ענייני ומוצק המצדיק להגביל זאת.
הנסיבות דכאן אינן מצריכות קביעה כי הקטין נדרש לשהות עם האם יותר מאשר עם האב.

20. חקירת העו"ס העלתה, שהמלצה בדבר זמני השהות נעשתה בהתאם לצרכי הקטין אגב היותה ערה לכך שהקטין מאובחן על הרצף האוטיסטי וכי מבוצעים מעברים בין בתי ההורים, בציינה כי **"זה מאוד אינדיבידואלי יש ילדים על הרצף שהיינו מעדיפים שיהיו רצפים מראשון עד חמישי, חמישי ואילך כלומר ימים רצופים אצל ההורים וזה מאוד אינדיבידואלי וכאן במקרה של ש', מצאנו לנכון להמליץ בגלל מעורבות האב, וההתמדה, וההגעה של הילד למסגרת בזמן, כן להמליץ על זה כאשר קיבלנו את אישור ההורים. שזה גם מאוד חשוב, ההורים לא התנגדו לזה, לא שמעתי את האם אומרת שזה לא מתאים לה או את האב והגענו להמלצות האלה וזה גם נכתב"** (עמוד 9, ש' 19-24).
יוצא אפוא, שההמלצות בתסקיר בדבר חלוקת זמני השהות נעשתה לאחר שנבחנו צרכיו המיוחדים של הקטין ונמצא כי החלוקה המומלצת מותאמת לו חרף המעברים התכופים בין הבתים.
טענת האם לפיה ריבוי המעברים בין ההורים במהלך השבוע מלווה בקושי רב שכן האם אינה יכולה להעניק לקטין את הטיפולים הנדרשים ולהקנות לו את הכלים לצורך התפתחותו התקינה, נסתרת בדברי העו"ס **"לא התרשמתי שיש בעיות, התרשמתי שיש מעברים בצורה טובה גם באיסוף מהגן ואיך הוא אוסף מבית האם. לא ראיתי מעברים שקשים לו"** (עמוד 10, ש' 31-32).
בהקשר זה דרישת האם בסיכומיה, לעצור את *"הפגיעה המתמשכת בקטין עקב סידור זה"* (סעיף 3 לסיכומיה), לא הוכחה ואינה מעוגנת בתשתית הראייתית.

21. האם טענה כי תביעתה מוצדקת גם מכוח "חזקת גיל הרך" ☺ (סעיף 2 לסיכומיה). בהקשר זה הטעימה שבעת חייהם המשותפים, לא מילא האב אחר התחייבויותיו המוסריות והכלכליות ונמנע מלשאת באחריות ההורית כלפי הקטין גם לאחר פרידתם. בסיכומיה הוסיפה שהיא מספקת בית חם ויציב לקטין, מודעת לקשייו ומסייעת לו בבניית כלים ודרכי התנהגות להתמודד איתם.
מנגד, האב בסיכומיו טען כי טענת האם בנדון אינה ברורה ואינה עדכנית והוסיף כי חזקה זו ניתנת לסתירה.
הקטין כבן ארבע ועשרה חודשים ולכן חלה חזקת הגיל הרך המוגדרת בסעיף 25 לחוק הכשרות והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962. הסעיף קובע שילדים עד גיל שש שנים יהיו אצל אמם אם אין סיבות מיוחדות להורות אחרת.
חזקה זו ניתנה לסתירה: **"חזקת הגיל הרך כשמה כן היא – "חזקה" הניתנת לסתירה בהתקיים "סיבות מיוחדות""** (כבוד השופט מינץ, בע"מ 557/21 **פלוני** נ' **פלונית** (15.8.2021), פסקה 4).

תיק חיצוני:

החזקה אינה בבחינת שיקול בלעדי, אלא היא שיקול אחד מבין יתר השיקולים הנבחנים (ע"א 493/85 **מרגלית פדידה** נ' **יעקב פדידה**, לט(3) 578, עמ' 584) והיא נסתרת כאשר טובת הקטין מצדיקה לסטות ממנה (תמ"ש (תל- אביב 1745-11-13 **פלונית** נ' **פלוני** (17.8.2014), פסקה 13-14).

במקרה זה אכן מתקיימות נסיבות המצדיקות סטייה מחזקה זו.

סתירת החזקה בעניין דנא, נעוצה בהתנהלות ההורים בשנה האחרונה בחלוקת זמנים שווה. החזקה נסתרת לנוכח התרשמות העו"ס, כי מדובר בשני הורים טובים לקטין, הערים לצרכיו וכי טובתו לשהות עם שניהם במידה שווה. קרי, בהעדר ראיות הגורעות מעמדת הגורם הטיפולי נסתרת חזקת הגיל הרך. החזקה אף נסתרת משום ההתנהלות שלפיה נחזה שאין הבנה כדבעי בדבר חשיבות הקשר של הקטין עם האב (ראו דברי האם בעמוד 16, ש' 8-11).

יצוין, שטענת האם, הנשענת על המתואר בתסקיר כי במהלך ביקור הבית אצל האב, הקטין לא הרגיש בנוח (סעיף 10 לתגובה לתסקיר) הובהרה על ידי העו"ס בחקירתה באופן שאינו מותיר ספק כי אין בטענה זו ממש. כך ציינה העו"ס: "**אני נותנת רקע- כשאני קבעתי עם האב ביקור בית והקדמתי כי הייתי באזור, עדכן שנמצא אצל ההורים כי הם גרים סמוך, שהכינו פסטה וההורים שלו לא היו בבית, אני מאמינה לדבריו, היו במפגש הכנת צהרים והיה נראה כאילו באתי והפרעתי להם וכך גם האב סיפר וכשהגעתי לשם הבנתי שהבכי בא מהמקום שהוא על הרצף והוצאתי אותו ממקום שבו מושקע בו וזה יכול לטלטל ואני מבינה את זה...**". (עמוד 10, ש' 19-23) והוסיפה: " **גם כשהוא מתעכב על דברים זה מטלטל אותו והוא בוכה, זה לא אומר שלא טוב לו**" (עמוד 10, ש' 26-25).

הטענה כי מפאת גילו הצעיר של הקטין ומגבלותיו הוורבליות יש לתת משקל רב להתנהגותו ולאינטראקציה של הקטין בסביבת האב, אשר אינה עולה בקנה אחד עם המלצת התסקיר אינה יכולה לעמוד משני טעמים: האחד, הקטין יכול להביע את עצמו מילולית כמצוין בתסקיר. השני, העו"ס התרשמה ממפגש טוב וחיובי בין הקטין והאב. צוין "*יראה כי יש קשר טוב של האב עם הבן ש*" והוסיפה "*התרשמתי מקשר טוב, חם ואוהב בין האב לש*" (עמוד 4 לתסקיר, פסקה 2.4).

בהקשר זה יש להזכיר את זכות הקטין עצמו לקיים קשר משמעותי עם שני הוריו ועל חובת שניהם לאפשר קשר מעין זה. יפה מאוד.

כאמור החזקה נסתרת אף בהינתן שזמני השהות השווים נוהגים בין הצדדים כשנה. התנהלות זו תואמת את התמורות בחברה הישראלית המאפשרת לאבות ליטול חלק משמעותי, פעיל ושוויוני בחיי ילדיהם. לעניין זה יפים דברי כבוד השופטת גדיש: "**... בכל הנוגע לחלוקה בין המינים, כיום, אין זה חריג כי אבות פעילים בחיי ילדיהם, משתתפים באסיפות הורים, מעורבים בחיי הילדים ונוטלים חלק פעיל בכל הנוגע לניהול הבית והמשפחה ואמהות מנהלות קריירה ותורמות לפרנסת הבית, לא פחות מהאבות. לצד שינויים אלה שהובילו לשיפור במעמד האישה ועצמאותה הכלכלית, עומדים גם המחקרים הפסיכולוגיים הרבים, אשר נתנו ביטוי לחשיבות מקומם של שני ההורים בחיי ילדיהם, בעיקר בשנות החיים הראשונות. המשפט מלווה תמורות אלו באמצעות**

תיק חיצוני:

חקיקה שמאפשרת לאבות לקחת חלק פעיל בחיי הילדים (כך למשל על ידי מתן זכות לקבל חופשת לידה וימי מחלת ילד, לשני ההורים, ללא אבחנה מגדרית) ובאמצעות שינויים בפסיקה, אם על ידי החלפת המושג "הסדרי ראיה" בקביעת "זמני שהות", אם על ידי הכנסת המושג "אחריות הורית"..." (תלה"מ (פתח תקווה) 6306-10-18 **פ.** נ' **ר.**, פסקאות 28-39).

לנוכח הנסיבות כמתואר יוסף שהסכמת האם לכתחילה לחלוקת זמנים שווה וחזרתה מההסכמה זו, אגב היצמדות לחזקת הגיל הרך מעוררת תהיות.

22. האם מציינת שאין לאמץ את המלצת התסקיר לחלוקת זמנים שווה, מפאת הסתירה שבין ההמלצה לבין ההתרשמות מעוצמת הסכסוך בין הצדדים (סעיף 14 לתגובתה לתסקיר). האם הוסיפה כי משאין תקשורת בין הצדדים, לא יכול להיות תאום ולו מינימלי ורק מטעם זה לא ניתן לקבוע *"משמורת משותפת"* (כך צוין) וזמני שהות שווים. מצחיק ☺ זה טיעון מלפני שנים ומאז כבר הבינו שהוא שגוי מיסודו. ראו כאן

אלא שהאב טען בסיכומיו, במידה רבה של צדק, כי מניעת זמני שהות על בסיס תקשורת לקויה בין ההורים עשויה להיות נתונה למניפולציות. כך בעל דין שחפץ למעט בזמני שהות יסלים את הקונפליקט ויימנע מיצירת תקשורת בתקופת הסכסוך המשפטי על מנת למנוע את זמני השהות השוויוניים.

בהקשר זה יוזכר, כי התסקיר המליץ להורים לפנות לתחנה לטיפול משפחתי "במטרה לעבוד על הקונפליקט ההורי" כלשון העו"ס וכן, לקבל הדרכה לתקשורת טובה ביניהם. מהתסקיר עלה ש"**האב מסכים לטיפול והאם לא מסכימה לפנות לטיפול**" (עמוד 10 תחת כותרת "המלצות" בתסקיר).

בדיון שבה וציינה העו"ס, כי האם סירבה להפנייתם לטיפול משפחתי בעוד האב הסכים לכך (עמוד 12 ש' 28-29). בקדם המשפט הראשון מיום 23.12.2023 בית המשפט פנה לאם וניסה להבין את פשר הסירוב לטיפול כפי שהומלץ, נדמה כי תשובותיה בנדון מדברות בעד עצמן:

<u>המשך:</u>

ש. ראיתי בתסקיר שהוצע לכם פתרון לעבוד על התקשורת שלכם? ת' הסכים ואת לא, למה?

ת. אין לי בעיה איתו, אני מאחלת לת' חיים טובים.

אני שומעת את דברי בימ"ש, שלשניכם יש בעיה אחד עם השני, שניכם נכנסתם לדברים אחד של השני וגם גורם ניטרלי ראה את זה.

אני אומרת שאני מטפלת בעצמי.

<u>בימ"ש:</u>

בימ"ש מעריך מאוד את זה שאת מטפלת בעצמך, חשוב שלילד תהיה אימא טובה.

אני אומרת שאני לא רוצה להיות בנוכחותו עברתי אלימות נפשית ומניפולציות ולא רוצה להיות איתו באותו החדר. לשאלת בימ"ש, האם טיפול נפרד? אני אומרת שלי אין בעיה, אני לא

תיק חיצוני:

הסתכסכתי עם גורמים שונים כמו רפואת הילדים שלו ורופא התפתחות, סייעת מהגן וכו', אני נוהגת בכבוד כלפי אנשים. אין לי בעיה לפנות לתחנה לטיפול משפחתי ולא איתו ביחד. (פרוטוקול מיום 23.12.2023 עמוד 5 ש' 36, עמוד 6 ש' 1-11).

למרבה הצער, ההורים לא פנו לטיפול משפחתי, כך התחוור בחקירת האם בדיון ההוכחות:

ש. את טוענת שהאב סרב לטיפול, אבל לפי המלצות התסקיר בשנה האחרונה, כל פעם שת' הציע לך טיפול וגם עכשיו באולם סרבת לטיפול, האם את מוכנה להדרכה הורית סביב הקשר מול ש'?
ת. אני אומרת שנראה לי משונה שמול בימ"ש מסכים, אבל ביני לבינו הוא מסרב.
ש. אמרתי לך כרגע שגם בתסקיר ולא רק כאן, בהתכתבויות המצורפות את מסרבת ות' מסכים- האם את מסכימה לטיפול סביב הקשר ההורי? אני שומעת שוב את השאלה על ידי בימ"ש ואני אומרת שאני מוכנה, הצעתי זאת לת' פעמיים והוא סרב לי.
ש. לאיזה טיפול הוא סרב?
ת. לטיפול שאני הצעתי (עמוד 16 ש' 28-25).

ניתן לקוות שהמתח שבין ההורים יתפוגג עם מתן פסק הדין. בעת הזו הציפייה כי התקשורת שבין הצדדים תוטב היא מוקשית. לא בכדי הומלץ לצדדים בתסקיר ובדיונים להניח את הקונפליקט ההורי ולפנות לטיפול שייסע בידם, שכן הקטין זקוק לשני הורים מתקשרים באורח תקין.
האם מפטירה כנגד האב שהוא מסרב להשתתף בטיפול ובתיאום הורי על ידי גורמים מקצועיים (סעיף 6 לסיכומיה), אולם בנסיבות כמתואר נדמה כי המשפט ההולם הוא "טול קורה מבין עיניך". האם בעצמה הביעה הסתייגות מהטיפול שהומלץ על ידי העו"ס לסדרי דין.
מוצע ומומלץ, שלא בפעם הראשונה, לשני ההורים להתגייס לטיפול שיסייע להם לתקשר באופן ענייני בנוגע לקטין, במקום שהומלץ על ידי העו"ס לסדרי דין ולא לטיפול המוצע על ידי מי מהם.

23. לסיכום, זמני השהות השוויוניים מתקיימים בפועל למעלה מ-12 חודשים. תחילה האם הסכימה לחלוקת זמנים זו אך בהמשך חזרה בה מההסכמה מטעמים שונים.
הקטין מורגל לחלוקת הזמנים השווה, לא נרשמה או תועדה מצוקה כלשהי בקרבו, זולת טענות האם שנותרו חיוורות אל מול המלצת התסקיר. הרושם הישיר שהתקבל מהתנהלות ההורים ובהעדר דיווח מגורמים שלישיים בנדון כגון הגננת או המטפלים במסגרת החינוכית אף הוא מצדד בהותרת חלוקת הזמנים כמות שהיא. כלומר, לא נמצא תימוכין לטענות האם העומדות בבסיס דרישתה לצמצום זמני השהות של הקטין עם האב.
משכך תביעת האם נדחית וזמני השהות של הקטין עם הוריו יוותרו שווים.

<u>תוצאה והוצאות</u>

תיק חיצוני:

24. **לפיכך, ניתן תוקף של פסק דין להמלצות התסקיר ביחס לזמני השהות בשגרה ובחגים כמו גם להמלצה בדבר הפנייתם לטיפול משפחתי.**

עיון בסיכומי הנתבע, עורך דין במקצועו, לימדו כי בהגינותו לא עתר לפסיקת הוצאות ולא אמד אותן ככל שהיו, בנסיבות ובשים לב לבחינה הנעוצה בטובתו של הקטין, כל צד יישא בהוצאותיו.

<u>פסק הדין יישלח לצדדים ולעו"ס לסדרי דין</u>.

פסק הדין ניתן לפרסום בהשמטת שמות ופרטים מזהים.
ניתן היום, י' סיוון תשפ"ד, 16 יוני 2024, בהעדר הצדדים.

עינת גלעד משולם, שופטת